

ÇOCUĞUN ANNE VE/VEYA BABASI HARİCİNDEKİ KİŞİLERİN NÜFUS SİCİLİNE KAYDEDİLMESİNDEN DOĞAN SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Considerations on Problems Inflicted by the Registration of Persons
Other than the Mother and Father to the Civil Status)

Yrd. Doç. Dr. Seda ÖKTEM ÇEVİK*

ÖZET

Çalışmamızda çocuğun anne ve/veya babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi halinde, bu davanın soybağı ve miras hukuku hükümleri açısından etkisi ve sonuçları ile açılacak nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının tarafları incelenmiştir. Ancak bunun öncesinde; kişisel durum kavramı ve düzenlenişi, kişisel durum sicillerinin hukuki niteliği, nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusu, niteliği ve özellikleri bakımından genel nitelikteki bilgilere yer verilmiş ve nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının diğer kişisel durum davalarından farkları değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Nüfus sicili, nüfus sicilinin düzeltilmesi davası, soybağı, nüfus siciline yanlış kayıt, kişisel durum sicili

Abstract

If there is a wrong registration concerning the personal status of a child the rectification of civil status by court order will be requested. The court's decision affects the child's personal status and the child-parent relationship. In addition to this the court's decision impacts the child's statutory portion. In our study the effects of the court decision and the parties of the dispute will be discussed. Prior to this, the notion of the personal status, the legal character of the personal status, the subject of the rectification of the personal status by the court order, the legal character of rectification of the personal status by the court order and the differences between rectification of the personal status by the court order and the other disputes about the civil status will be examined.

Keywords: Registration of civil status, rectification of civil status by court order, kinship, child-parent relationship, wrong registration

* Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

GİRİŞ

Çocuğun biyolojik anne ve/veya babasından başka kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi Ülkemizde karşılaşılan vakıalar arasındadır. Bu durum çeşitli ihtimaller ışığında meydana gelebilir. Çocuğun doğumdan sonra hastanede yanlışlıkla veya bilerek başka bir çocukla değiştirilmesi, çocuğun kaçırılmak sureti ile başka bir kadından doğmuş gibi onun üzerine kaydedilmesi, evli bir erkeğin evlilik dışı birlik-telik yaşadığı kadından doğan çocuğunu karısının nüfus siciline kaydettirmesi, evli kişilerin -çoğu zaman evlat edinme prosedüründen kaçınma amacı ile- başkasının çocuğunu kendi çocuğuymuş gibi nüfus siciline kaydettirmesi halleri bu duruma örnek verilebilir¹. İşte bu gibi hallerde çocuğun biyolojik anne ve/veya babası ile nüfus sicilinde anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunduğu kişiler arasında uyumsuzluk bulunmaktadır. Çocuk nüfus sicilinde anne ve baba olarak kayıtlı bulunduğu kişilerin soybağına tabidir. Ancak nüfus sicilindeki maddi bir hatadan kaynaklanan görünüşteki soybağı ilişkisi gerçek duruma uymaz. Aynı zamanda çocuğun biyolojik anne ve/veya biyolojik babası haricindeki kişilerin nüfus sicilinde kayıtlı bulunması çeşitli sorunları da beraberinde getirir. Bu nedenle bu uyumsuzluğun düzeltilmesi arzu edilebilir. Bu uyumsuzluk ise nüfus sicilinin düzeltilmesi davası yolu ile düzeltilir. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası ile amaçlanan sicilde gözüken maddi hatanın giderilmesi ve nüfus sicilinin gerçek soybağı ilişkisini yansıtmasıdır. Hiç şüphesiz, açılacak nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının soybağı ve miras hukuku hükümleri bakımından etkileri olur.

Çalışmamızda çocuğun anne ve/veya babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi halinde, bu davanın soybağı ve miras hukuku hükümleri açısından etkisi ve sonuçları ile açılacak nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının tarafları incelenmiştir. Ancak bunun öncesinde; kişisel durum kavramı ve düzenlenişi, kişisel durum sicillerinin hukuki niteliği, nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusu, niteliği ve özellikleri bakımından genel nitelikteki bilgilere yer verilmiş ve nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının diğer kişisel durum davalarından farkları değerlendirilmiştir.

I. Genel Nitelikteki Bilgiler

A. Kişisel Durum Kavramı ve Düzenlenişi

Kişisel durum kavramı; gerçek kişilerin hukuki durumlarının diğer bir deyişle hak ve yükümlülüklerinin saptanmasında etkisi olan doğal ve sosyal niteliklerinin

¹ Türk Ceza Kanunu'nun "Aile Düzenine Karşı Suçlar" başlıklı 8. Bölümünde yer alan 231. maddesinde "Çocuğun Soybağını Değiştirme" suçu düzenlenmiştir. Maddeye göre; "Bir çocuğun soybağını değiştiren veya gizleyen kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (f.1). Özen yükümlülüğüne aykırı davranarak, sağlık kurumundaki bir çocuğun başka bir çocukla karışmasına neden olan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (f.2)".

bütünü ifade eder². Bir kişinin yaşı, cinsiyeti, bekar olması, nişanlı olması, evli olması, dul olması, boşanmış olması, küçük ya da ergin olması ya da olmaması, evlatlık olması veya evlatlığa sahip olması, çocuklara sahip olması gibi nitelikleri o kişinin kişisel durumunu oluşturan niteliklere örnek olarak verilebilir³. Bir kimsenin kişisel durumu kendisinin geniş anlamda kişiliğini oluşturan unsurlardan birisini teşkil edip; Türk Medeni Kanunu'nun kişiliğin korunması hakkındaki hükümleri çerçevesinde korunur⁴.

Kişisel durumların açık ve kesin hatlarıyla bilinmesinde özellikle konuya ilişkin her türlü karışıklığın önlenmesinde ilgili kişinin olduğu kadar Devletin de büyük çıkarları bulunur⁵. Bu gibi durumların bilinmesinde üçüncü kişilerin de hem kişilikleri hem de malvarlıkları yönünden menfaatleri vardır⁶. Bunun yanı sıra kişiler arasında gerçekleşen kişisel durumlarla ilgili uyumsuzlukların çözümü konusunda kişisel durum bilgileri hakime yardımcı olur⁷. Bu sebeple kişisel durumlar Devlet tarafından

² **AKİPEK** Jale G./**AKINTÜRK** Turgut/**ATEŞ KARAMAN** Derya, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, İstanbul 2013, s.471.

ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA'ya göre; kişisel durum kavramı dar ve geniş olmak üzere iki anlama sahiptir. Dar anlamda kişisel durumdan, kişinin Kişiler Hukuku ve Aile Hukuku ilişkileri açısından içerisinde yer aldığı ve kendisine hukuksal sonuçlar bağlanan bazı durum ve ilişkiler anlaşılmalıdır. Geniş anlamda kişisel durum ise dar anlamda kişisel durum kavramını aşar ve kişinin tüm medeni ve siyasal durumlarını içerir. Bkz. **ZEVKLİLER Aydın/ACABEY Beşir/GÖKYAYLA** Emre, Zevkliler Medeni Hukuk Giriş-Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku, Ankara 2000, s. 529.

Gerçek kişilerin hukuki durumlarının belirlenmesinde ve hatta kişilerin birbirinden ayrılmasında belirleyici rol oynayan kişisel durum sicilleri bütün hayat boyunca hep aynı kalmazlar; değişime uğrarlar. Onlardaki bu değişim ya mevcut bir kişisel durumtamamen ortadan kalkması ya da mevcut kişisel durumuna yanına yenisinin eklenmesi suretiyle ve hukuki olay ya da işlemler sonucunda meydana gelir; **AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 472. Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. **AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 472.

³ **AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 471; **ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA**, s. 529; **ARPACI** Abdülkadir, Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), İstanbul 2000, s. 195; **AYAN** Mehmet/**AYAN** Nurşen, Kişiler Hukuku, Konya 2007, s. 121.

⁴ **AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 472.

⁵ **ÖZSUNAY** Ergun, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, İstanbul 1979, s. 235; **ARPACI**, s. 195; **ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA**, s. 530; **AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 473; **AYAN/AYAN**, s. 121; **ÖZTAN** Bilge, Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar, Ankara 1987, s. 177; **ATAAY** Aytekin, Şahıslar Hukuku (Birinci Yarım Giriş-Hakiki Şahıslar), İstanbul 1969, s. 208.

⁶ **ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA**, s. 530; **EGGER/ÇERNİS**, İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, Ankara 1947, s. 336.

ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA'ya göre; örneğin bir kişiyle evlenecek kimsenin onun gerçekten bekar ya da boşanmış olup olmadığını bilmekte; bir kişiyle hukuki işlem yapan kimsenin o kişinin ayırt etme gücüne sahip olup olmadığını, ergin ya da kısıtlı olup olmadığını bilmekte çıkarları bulunmaktadır. Çünkü bu konudaki bilgi, ilgili kişiyle girişilecek kişi varlığı ya da malvarlığı nitelikli ilişkilerin geçerli olup olmayacağı, bazı hukuksal sonuçlar doğurup doğurmayacağını önceden belirlemeye yardımcı olur; **ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA**, s. 530.

⁷ **ZEVKLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA**, s. 530.

kayıt altına alınmıştır. Bir kimsenin kişisel durumunun kaydedildiği sicillere ise kişisel durum sicilleri denir⁸.

Kişisel durum sicilleri, bunların nasıl kayıt altına alınacağı ve temel ilkeleri esasen Türk Medeni Kanunu⁹ m. 36-42 arasında düzenlenmiştir¹⁰. Bunun yanı sıra; özel kanun niteliğinde olan 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve 2006/11081 sayılı “*Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik*”te de kişisel durum sicilleri ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

B. Kişisel Durum Sicillerinin Hukuki Niteliği

Kişisel durum sicilleri, TMK m. 7 anlamında resmi sicillerin ispat gücüne sahiptir. Bu sebeple; resmi siciller hakkındaki karine kişisel durum sicilleri için de uygulama alanı bulur ve aksi ispat edilinceye kadar bu kayıtlar geçerli olur. Ancak bu kayıtların doğru olmadığı her türlü delille ispatlanabilir¹¹.

Kişisel durum sicili, resmi sicillerden olmakla birlikte tapu sicili gibi herkese açık olan resmi bir sicil değildir. Bu nedenle herkes kişisel durum sicilindeki bu kayıtları bilmek zorunda olmadığı gibi bu kayıtların serbestçe incelenmesi de mümkün değildir. Hatta bu kayıtların bir örneğinin verilmesi de istenemez. Kişisel durum sicilleri sadece ilgili sayılan kişiler tarafından görüp incelenebilir¹².

⁸ OĞUZMAN Kemal/SELİÇİ Özer/OKTAY ÖZDEMİR Saibe, *Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)*, İstanbul 2014, s. 141; SEROZAN Rona, *Genel Bölüm/Kişiler Hukuku*, İstanbul 2013, s. 489; ÖZSUNAY, s. 235.

⁹ Çalışmamızda TMK olarak kısaltılacaktır.

¹⁰ TMK m. 36/f.1’de kişisel durumların bu amaçla tutulan resmî sicille belirleneceği belirtildikten sonra ikinci fıkrada bu sicilin tutulmasına ve zorunlu bildirimlerin yapılmasına ilişkin esasların ilgili kanunda gösterileceği düzenlenmiştir. Bu sebeple 5.5.1972 tarihli 1587 sayılı Nüfus Kanunu düzenlenmiştir. 25.04.2006 tarihli 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle 1587 sayılı Nüfus Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

¹¹ Bu husus Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 11. maddesinde de belirtilmiştir. Aynı şekilde TMK m. 30 hükmünde de doğum ve ölüm olaylarının da nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunabileceği belirtilmiştir.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi’nin E.2003/2423, K. 2003/3475, T. 13.03.2003 sayılı kararında; “...*Dava nüfustaki kaydın düzeltilmesine ilişkindir (N.K. md. 46). Resmî sicil ve senetler belgeleri olguların doğruluğuna kanıt oluşturur. Bunların içeriğinin doğru olmadığı ispatı, kanunlarda başka bir hüküm bulunmadıkça herhangi bir şekilde bağlı değildir (M.K. md.7)...*” şeklinde değerlendirme yapılmıştır (Karar için bkz. Kazancı İçtihat Bankası).

¹² ÖZTAN, s. 183-184; ÖZSUNAY, s. 239; AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 485. Nüfus Hizmetleri Kanunu m. 9 uyarınca; nüfus kayıtları ve bu kayıtların tutulmasına dayanak olan belgeler gizlidir. Bu kayıtlar ancak yetkili ve sorumlu memurlar ile teftiş ve denetim yetkisi olanlar tarafından görüp incelenebilir. Mahkemeler ise bu hükmün dışında tutulmuştur. Aynı zamanda Nüfus Hizmetleri Kanunu’nun 43. maddesi uyarınca sadece ilgililere sicilden örnek çıkarılarak verilebilir.

C. Nüfus Sicilinin Düzeltilmesi Davası

a. Konusu, Niteliği ve Özellikleri

Nüfus kayıtları TMK m.7 uyarınca aksi ispat edilinceye kadar geçerli kabul edilir. Bu nedenle nüfus sicilinde yer alan kişisel durum bilgilerinde sonradan meydana gelen değişikliklerin veya nüfus sicilinde yer alan yanlış kayıtların düzeltilmesi gerekir. Bu kapsamda nüfus kayıtlarında meydana gelecek düzeltme işlemleri; kişisel durumlarda sonradan meydana gelen değişikliklere ilişkin düzeltme ve eklemeler ile nüfus sicilinde yer alan yanlışlıkların düzeltilmesi şeklinde karşımıza çıkar.

TMK m. 42 uyarınca; kişisel durumda sonradan meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtlar, dava açılmasına gerek kalmaksızın hakim kararı veya ilgililerin iste mi üzerine yapılabilir. TMK m. 42'de kişisel durumdaki değişikliklere örnek olarak ise; özellikle evlilik dışı bir çocuğun tanınması veya hakimin babalığa karar vermesi, soybağının düzeltilmesi, evlat edinme ya da bulunmuş bir çocuğun soybağının belli olması halleri sayılmıştır. Bu maddenin amacı kütüğün mümkün olduğu kadar gerçek durumu yansıtmasını sağlamaktır¹³.

Nüfus sicilinde kişilere ilişkin bilgilerde yanlışlıklar yapılmış olabilir. Nüfus sicilinde kişilerin doğum, evlenme, ölüm, boşanma, tanıma, evlat edinme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarına ilişkin bilgilerinde yanlışların bulunması ihtimalinde bu yanlışlıkların düzeltilmesi gerekir. Bunun için ise TMK m. 39 uyarınca hakimden karar alınması gereklidir. İşte açılması gereken bu davaya “*nüfus sicilinin düzeltilmesi*” adı verilir. Sicildeki yanlışlıklar çeşitli sebeplerden ileri gelmiş olabilir. Nüfus sicilindeki anne adının yanlış kayda geçirilmesi, bir kimsenin şartları olmadığı halde ölü olarak kayda geçirilmesi, kişinin adının¹⁴ veya doğum tarihinin kayda yanlış geçirilmesi¹⁵ gibi haller örnek olarak verilebilir. Bu hallerde yanlışlıklar nüfus sicilinin düzeltilmesi davası ile düzeltilir¹⁶.

¹³ AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 488.

¹⁴ Ad değişikliği halinde Nüfus Hizmetleri Kanunu 36. maddesi uyarınca; nüfus müdürlüğü, bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydını, soyadı değişikliğinde ise eş ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

¹⁵ Yaş düzeltme davaları, kişinin doğduğu günün nüfus kaydına daha küçük veya daha büyük olarak kaydedildiği durumlarda söz konusu olur. Yargıtay'ın yaş küçültme davalarına ilişkin verdiği kararlarında bir kimsenin doğmadan önce kütüğe kaydının yapılmasının mümkün olmadığı gerekçesi ile bu davaların reddi gerektiği belirtilmektedir. Bkz. Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'nin., E. 2006/2432, K. 2006/332 sayılı, 20.04.2006 tarihli kararı (ÖZKAN Hasan/ATAÇ Kifayet, Yeni 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Yasasına Göre Düzenlenen Açıklamalı-İçtihatlı Nüfus Davaları ve Nüfus İşlemleri, Ankara 2009, s. 150); OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY ÖZDEMİR, s. 148, dpn. 505'de anılan kararlar.

¹⁶ Belirtmek gerekir ki nüfus kayıtlarında yer alan maddi hataların düzeltilmesi için ise nüfus sicilinin düzeltilmesi davası açılmasına gerek yoktur. Bu husus Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. ve 38. maddelerinde belirtilmiştir. Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 38. maddesi uyarınca;nüfus sicilinde hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar

Nüfus sicil kayıtları bildirici nitelik taşımakta olup; yenilik doğurucu bir niteliğe sahip değildir¹⁷. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası ise bu kapsamda tespit davası niteliğinde olup; davayı açabilecek kişiler sınırlı olmadığı gibi, herhangi bir sürede açılması zorunluluğu da bulunmamaktadır¹⁸. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 382/f.2/a/5 uyarınca çekişmesiz yargı yolu ile görülür.

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Savcıları tarafından yerleşim yerindeki görevli asliye hukuk mahkemesinde¹⁹ açılır. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası Cumhuriyet savcısı ve nüfus müdürü²⁰ veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. Kesinleşen karar üzerine aile kütüğünde düzeltme, kişisel durum değişiklikleri kütüğüne de işlenmek suretiyle ilgilinin sicildeki kaydında yapılır (TMK m. 46).

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davaları kişiye sıkı surette bağlı hak niteliği taşıması sebebi ile ancak kişinin kendisi tarafından açılabilir²¹.

maddi hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddi hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır. Böylelikle nüfus sicilinde yer alan kayıtlarda maddi hatalar dışındaki düzeltmeler için kayıt düzeltme davasının açılması gereklidir.

¹⁷ AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 484; AYAN/AYAN, s. 122.

¹⁸ ACABEY Beşir, Soybağı (Kuruluşu, Genel Olarak Sonuçları, Özellikle Evlilik Dışında Kalan Çocuğun Mirasçılığı), İzmir 2002, s. 118.

¹⁹ Nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davasında görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesi olmasına rağmen bunun istisnası Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 218. maddesinde yer alır. Maddeye göre suçtan zarar görenler ile suçluların yaşlarında Ceza Kanunu hükümleri bakımından düzeltme yapılması gerekli olan hallerde yaş düzeltme davaları ceza davasına bakan ceza mahkemelerinde açılır. Ceza mahkemesi bu davayı Nüfus Kanunu'nun hükümlerine göre sonuçlandırır; AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 492.

²⁰ Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 37. maddesine göre; Genel Müdürlük ve nüfus müdürlükleri, mahkemece verilen kararlar hakkında her türlü kanun yoluna başvurmayaya yetkilidir.

²¹ Ayırt etme gücüne sahip olmayanlar (tam ehliyetsizler) için ise konunun değerlendirilmesi gerekir. Kural olarak tam ehliyetsizler kişiye sıkı surette bağlı haklarını kendileri kullanamayacağı gibi yasal temsilcileri aracılığıyla da kullanamazlar. Ancak, kişiye sıkı surette bağlı hakların tam ehliyetsizlik durumunda kullanılamaması bazı durumlarda tam ehliyetsizin zararına sonuçlar verebilmektedir. Bu nedenle öğretilerde tam ehliyetsizin bazı kişiye sıkı surette bağlı haklarının yasal temsilci aracılığıyla kullanılmasına imkan tanınmaktadır. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY ÖZDEMİR, s. 82-83; ÖZSUNAY, s. 59; DURAL Mustafa/ÖĞÜZ Tufan, Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku, İstanbul 2013, s. 79 vd.; ZEVKİLİLER/ACABEY/GÖKYAYLA, s. 327 vd.; AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 316 vd. Kanaatimizce nüfus sicilinin düzeltilmesinde tam ehliyetsizin menfaatinin bulunması durumunda tam ehliyetsiz adına yasal temsilcisi bu hakkı kullanabilmelidir. Ayırt etme gücüne sahip küçük veya ayırt etme gücüne sahip kısıtlılar (sınırlı ehliyetsizler) ise bu hakkı kendi başlarına kullanabilirler.

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası²² kamu düzeni ile ilgilidir. Bu sebeple Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarında hakimim re'sen her türlü araştırmayı yapması ve DNA testi dahil her türlü araştırmanın yapılması gerektiğine hükmedilmektedir²³.

b. Nüfus Sicilinin Düzeltilmesi Davasının Diğer Kişisel Durum Davaları ile Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası, diğer kişisel durum davaları ile hem benzerlikler ve hem de farklılıklar taşır. Soybağı hükümleri arasında yer alan kişisel durum davaları; soybağının reddi davası ve babalık davasıdır. Çocuk ile koca arasında kurulmuş olan soybağı ilişkisi soybağının reddi davası ile kaldırılır. Soybağının reddi davası, babalık karinesinin çürütülmesi ve çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisinin ortadan kaldırılması sonucunu doğurur²⁴. Babalık davası ise çocuk ile babası arasın-

²² Anayasa Mahkemesi'nin 30.03.2012 tarihli, E. 2011/34, K. 2012/48 sayılı kararı ile iptal edilen Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun m.36/1-b hükmü aynı konuya ilişkin nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının ancak bir kere açılacağını düzenlemekteydi. Söz konusu hüküm Anayasa'nın 17., 36. ve 41. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. İptalden sonraki dönemde aynı konuya ilişkin birden fazla nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının açılması mümkün hale getirilmiştir. Anayasa Mahkemesi kararını yerinde bulan görüş için bkz. **HATEMİ Hüseyin/KALKAN ÖGÜZTÜRK** Burcu, *Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler-Tüzel Kişiler)*, İstanbul 2013, s. 75.

²³ Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'nin E.2011/1476, K. 2011/3794, T. 22.03.2011 sayılı kararında; "...5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasasının 36. maddesine göre; ilgililer nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahiptirler. Bir kimsenin ölmesi sonucu kaydı kapalı hale geleceğinden, bu kişilerle ilgili sadece tespit davası açılabilceği Yargıtay uygulamaları ile kabul edilmiştir. Davacılar her ne kadar murisleri Kemal'in nüfus kayıtlarının düzeltilmesini istemişlerse de, çoğun içinde azın da bulunacağı ilkesi gözetildiğinde, düzeltme isteminin, tespit isteminin de içerdiği kabulü gerekir. Buna görenüfus kayıt düzeltme davaları diğer bir kısım davalarda olduğu gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan tüm bu açıklamalar dikkate alınarak mahkemece öncelikle H. A.'ın varsa veraset belgeleri de dosyaya getirilerek hukukları etkileyecek olan tüm mirasçılar davaya dahil edildikten sonra Hakimim, hiç bir kuşku ve duraksamaya neden olmaksızın doğru sicil oluşturmak zorunluluğu bulunduğu gözetilerek, salt tarafların ve tanıkların beyanları ile yetinilmeyip bu iddia ile ilgili olarak DNA testi yaptırılıp alınacak rapor da gözetilerek işin esası hakkında tüm kanıtlar toplanıp oluşacak sonuç doğrultusunda bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın reddi doğru görülmemiştir..." şeklinde hükmü verilmiştir. (Karar için bkz. Kazancı İçtihat Bankası).

Yargıtay'ın vermiş olduğu bir başka kararında; "...Dava, nüfus kaydı düzeltilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece dava kabul edilmiştir. Ancak, kamu düzenine ilişkin bu tür davalarda doğru sicil oluşturulması gerektiğinden; salt taraf beyanları, tanık anlatımı ve kolluk tarafından düzenlenen tutanakla yetinilmeyip, iddiayla ilgili olarak dna testi yaptırılıp, alınacak rapor da gözetilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekir..." şeklinde karar verilmiştir. Bkz. Yarg. 18.HD. E. 2012/6175, K. 2012/7997, T. 25.06.2012 sayılı kararı (Kazancı İçtihat Bankası).

Yargıtay'ın aynı yönde verdiği kararlar için bkz. Yargıtay 18. HD. E. 2012/6940, K. 2012/8170, T. 26.6.2012 sayılı kararı, Yargıtay 18. HD. E. 2012/6964, K. 2012/8902, T. 09.07.2012 sayılı kararı (Kazancı İçtihat Bankası)

²⁴ **DURAL** Mustafa/**ÖĞÜZTufan/GÜMÜŞAlper**, *Türk Özel Hukuku*, Cilt III, Aile Hukuku, İstanbul 2014, s. 258; **FEYZİOĞLU** Feyzi Necmeddin/**ÖZAKMAN** Cumhuriyet/**SARIAL** Enis, *Aile Hukuku*, İstanbul, s. 426-427; **TEKİNAY** Selahattin Sulhi, *Türk Aile Hukuku*, İstanbul 1990,

daki soybağının kurulması yollarından birisidir. Babalık davası sonucunda verilen yenilik doğurucu nitelik taşıyan hüküm ile birlikte çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisi kurulur. Görüldüğü üzere soybağı hükümleri arasında düzenlenen soybağının reddi davası ve babalık davası sonucunda kişinin soybağında bir değişiklik meydana gelir. Bu değişikliğin sebebi ise nüfus sicilinin tutulmasına ilişkin maddi bir hatadan kaynaklı olmayıp; soybağı ilişkisinin yanlış tespitinden kaynaklanır.

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası ise sicilde meydana gelen bir yanlışlığın düzeltilmesi amacını taşır. Bu davanın sonucunda çoğu zaman kişisel durumda bir değişiklik meydana gelebilir. Örneğin bir kimse hakkında babanın nüfus siciline düşürülmüş bulunan soybağı kaydının yanlış olduğu iddiası o kişiyi anne yönünden soybağı ilişkisi bulunan, baba yönünden ise soybağı ilişkisi bulunmayan bir kişi konumuna getirebilir ve böylelikle soybağının reddi davasının sonuçlarına benzer sonuçlar doğurabilir²⁵. Ancak her ne kadar nüfus sicilinin düzeltilmesi davası ile diğer kişisel durum davaları meydana getirdiği sonuçlar bakımından benzerlik taşısa da davaların amacı bakımından önemli farklılıklar bulunur. Şöyle ki; nüfus sicilinin düzeltilmesi davası esas itibariyle sicilde yer alan maddi bir hatanın düzeltilmesi amacını güder. Oysa kişisel durum davaları doğrudan doğruya kişinin baba ile olan soybağı ilişkisi ile ilgilidir ve kural olarak kişinin baba yönünden konumunu değiştirir. Kişisel durum davalarında sicil kayıtlarında maddi hata olması değil; sicil kayıtlarının hukuki duruma uyandırılması söz konusudur²⁶.

II. Nüfus Sicilinin Düzeltilmesi Davasının Soybağı Hükümlerine Etkisi

Soybağı, bir kişinin anne ve babası arasındaki bağı ifade eder²⁷. Medeni Kanun düzenlemesi soybağını; kan bağına dayanan soybağı ve yapay soybağı denilen evlat

s. 400; ÖZTAN Bilge, Aile Hukuku, Ankara 2004 (Kısaltma: Aile),s. 425-426; ACABEY, s. 117-118; BAYGIN Cem, Soybağı Hukuku, İstanbul 2010, s. 26; AKINTÜRK Turgut/ATEŞ KARAMAN Derya, Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, İkinci Cilt, İstanbul 2012, s. 229; KILIÇOĞLU Ahmet, Aile Hukuku, Ankara 2015 (Kısaltma: Aile), s. 523.

Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki, soybağının reddi davası hak düşürücü sürelerle bağlanmıştır. TMK m. 289 uyarınca; koca, davayı, doğumu ve baba olmadığını veya ananın gebe kaldığı sırada başka bir erkek ile cinsel ilişkide bulunduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl, her hâlde doğumdan başlayarak beş yıl içinde açmak zorundadır. Çocuk için, ergin olduğu tarihten başlayarak en geç bir yıl içinde davanın açılması gerekir. Ancak TMK m. 289/III uyarınca, gecikme haklı bir sebebe dayanıyorsa, bir yıllık süre bu sebebin ortadan kalktığı tarihte işlemeye başlar. Dolayısıyla açılacak soybağının reddi davasında hak düşürücü sürelerin dikkate alınması gerekir.

²⁵ AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 496.

²⁶ AKİPEK/AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 496.

²⁷ DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ, s. 252; TEKİNAY, s. 392; BAYGIN, s. 3; ÖZTAN, Aile, s. 519; ACABEY, s. 5; HATEMİ Hüseyin/KALKAN OĞUZTÜRK Burcu, Aile Hukuku, İstanbul 2014 (Kısaltma: Aile), s. 139; FEYZİOĞLU/ÖZAKMAN/SARIAL, s. 411-412; AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 321 vd.; KILIÇOĞLU, Aile, s. 511.

edinme yoluyla kurulan soybağı olarak ikiye ayırır. Kan bağına dayanan soybağı ise anne ve baba yönünden farklı düzenlenmiştir. Türk Medeni Kanun'un 282. maddesi uyarınca; çocuk ile anne arasında soybağı doğumla kurulur (TMK m. 282/I). Aynı madde uyarınca çocuk ile baba arasındaki soybağı ilişkisi ise anne ile evlilik, tanıma veya babalık davası yolu ile kurulur.

Çocuğun biyolojik anne ve/veya babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi sebebi ile açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda sicildeki yanlış kayıt düzeltilir. Belirtmek gerekir ki, nüfus siciline kayıt idari bir işlemdir. Çocuğun soybağı ise kanunun aradığı şartların gerçekleşmesi ile birlikte kurulur. Nüfus siciline yanlış kayıt kanunen kurulmuş olan bir soybağını değiştirmez. Sicildeki yanlış kaydın düzeltilmesi ile birlikte kanunen kurulmuş olan soybağı durumu sicile doğru bir şekilde aktarılmış olur. Çalışmamızda, yanlış kaydın sicile doğru şekilde aktarılması amacıyla açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının soybağı hükümlerine etkisi çeşitli ihtimaller ışığında ele alınmıştır.

A. Çocuğun Hem Anne Hem de Baba Haricindeki Kişilerin Nüfus Siciline Kaydedilmesi

Çocuk, biyolojik anne ve babasından farklı kişilerin nüfus siciline kaydedilmiş olabilir. Bu ihtimalde çocuğun hem annesi hem de babası sicilde gözüken kişilerden farklıdır. Çocuğun nüfus sicilinin yanlış kaydedilmesi, kişilerin başka ailelerin çocuklarını -çoğu zaman evlat edinme prosedüründen kaçınma amacı ile- kendi nüfus siciline kaydettirmeleri halinde olabileceği gibi hastanede doğum sırasında bilerek veya bilmeden meydana gelen bir karışıklıktan da kaynaklanabilir. Bu durumda açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının çocuğun anne ve babası ile arasındaki soybağı ilişkisini ne şekilde etkileyeceğinin değerlendirilmesi gerekir.

1. Anne Yönünden Soybağına Etkisi

Türk Medeni Kanunu'nun 282. maddesi uyarınca; çocuk ile anne arasında soybağı doğumla kurulur (TMK m. 282/I)²⁸. Anne ile çocuk arasında soybağı ilişkisinin kurulabilmesi için çocuğun soybağı kurulacak kadın tarafından doğurulduğunun

²⁸ Anne ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisi -doğum haricinde-, çocuğun biyolojik annesi dışında bir kadının nüfus siciline kaydedilmiş olması halinde de kurulur. Bu durum annesi belli olmayan çocuklarda (findelkind) meydana gelebileceği gibi çocukların karışması veya kaybolması ihtimalinde de karşımıza çıkabilir. Her iki halde de bu durumun tespiti halinde çocuk ile biyolojik annesi arasındaki soybağı ilişkisi doğum anından itibaren geriye etkili olmak üzere kurulur; nüfus siciline yapılan kayıt ise açıklayıcı nitelik taşır; HEGNAUER Cyril, Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Familienrecht, 2. Abteilung, 1. Teilband, Die Entstehung des Kindverhältnis, Art. 252-269c, 4. Auflage, Bern 1984, Art. 252, N. 35; SCHWENZER Ingeborg, Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, Herausgeber: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Thomas Geiser, 4. Auf., Basel 2010, Art. 252, N. 6.

tespiti yeterlidir²⁹. Anne ile çocuk arasındaki soybağının kurulması için üç hususun tespit edilmesi gerekir; kadının bir çocuk doğurması, çocuğun yaşı ile bu doğum tarihi arasında uyum olması ve kadının doğurduğu çocuğun soybağı kurulan çocuk ile aynı olması³⁰. Bu kapsamda annenin gebe kaldığı dönemde veya doğum sonrasında evli olup olmamasının anne ile soybağı ilişkisinin kurulmasına bir etkisi bulunmamaktadır³¹.

Çocuğun biyolojik anne ve babasından farklı bir kadın ve erkeğin nüfus siciline kaydedilmesi ihtimalinde; nüfus sicilinin düzeltilmesi davası açıılır. Bu davada, çocuğun biyolojik anne dışında bir kadının nüfus siciline kaydedildiğinin ve biyolojik annesinin kim olduğu hususunun ispatlanması durumunda çocuk, nüfus sicilinde kayıtlı bulunduğu kişinin nüfus sicilinden silinerek biyolojik annesinin nüfus siciline kaydedilir. Çocuğun biyolojik annesi ile arasındaki soybağı ilişkisinin tespiti için tanıkların beyanlarının yanı sıra gerekli görüldüğü hallerde DNA testinin yapılması gerekir. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında bazı hallerde çocuğun nüfus sicilinde kayıtlı olduğu kadının aslında çocuğun biyolojik annesi olmadığı olgusu tespit edilir fakat çocuğun biyolojik annesinin kim olduğu olgusu ise tespit edilemeyebilir. Bu durumda çocuk, nüfus sicilinde anne olarak kayıtlı bulunduğu kişinin nüfus sicilinden silinir ve anne bakımından nüfus sicilinde soybağı bulunmayan çocuk statüsüne girer.

Çocuk ile biyolojik annesi arasındaki soybağı, nüfus sicilinin düzeltilmesi veya buna ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi anında değil, doğum anından itibaren kurulur³². Çocuk ile annesi arasındaki soybağı ilişkisinin doğumla kurulması olgusu nüfus siciline yapılan kaydın açıklayıcı nitelik taşıması sonucunu doğurur³³.

Çocuğun biyolojik annesinden farklı bir kişinin nüfus siciline kaydedilmesi ih-

²⁹ DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ, s. 253-254; TEKİNAY, s. 395; ÖZTAN, Aile, s. 520; AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN, s. 327; KILIÇOĞLU, Aile, s. 512-513; HATEMİ/KALKAN OĞUZTÜRK, Aile, s. 140; BAYGIN, s. 14; HEGNAUER, Art. 252, N. 34; SCHWENZER, Art. 252, N. 6.

³⁰ FEYZİOĞLU/ÖZAKMAN/SARIAL, s. 412-413.

³¹ FEYZİOĞLU/ÖZAKMAN/SARIAL, s. 413; DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ, s. 254; BAYGIN, s. 14; ACABEY, s. 197 vd.; KILIÇOĞLU Ahmet, Medeni Kanun'umuzun Aile, Miras ve Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Ankara 2003, s. 91; KILIÇOĞLU, Aile, s. 513; ÖZTAN, Aile, s. 520; HEGNAUER, Art. 252, N. 34.

³² ACABEY, s. 225; HEGNAUER, Art. 252, N. 72.

³³ ACABEY, s. 225; HEGNAUER, Art. 252, N. 59; SEROZAN Rona, Çocuk Hukuku, İstanbul 2000 (Kısaltma: Çocuk), s. 99.

Belirtmek gerekir ki; nüfus kütüğünde herhangi bir kayıt bulunmuyorsa diğer bir anlatımla çocuk nüfus kütüğüne kaydedilmemişse ve annelik çekişmeliyse hukuki yararı olan her ilgili anneliğin tespiti talep edebilir. Açılacak dava; bir kadının çocuğun annesi olduğuna yönelik ise olumlu; davalı kadının çocuğun annesi olmadığına yönelik ise olumsuz tespit davası niteliği taşır; bkz. ACABEY, s. 225.

timalinde açılan davada, çocuğun nüfus sicilinde anne olarak kaydedildiği kişi ile arasında kanbağı ilişkisinin bulunmadığı olgusunun ve buna bağlı olarak biyolojik annesi ile arasındaki soybağı ilişkisinin varlığı olgusunun tespiti gerekir. Belirtilen olguların tespiti ise nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusunu oluşturur. Çocuk ile biyolojik annesi arasındaki soybağı ilişkisinin tespiti ayrı bir davanın konusunu oluşturmadığı gibi kurulması için soybağına ilişkin ayrı bir dava açılmasına da gerek bulunmamaktadır. Zira yukarıda da açıkladığımız üzere TMK m. 282 uyarınca çocuk ile annesi arasındaki soybağı doğum ile kurulur. Aynı zamanda Medeni Kanunumuzda soybağı hükümleri arasında çocuk ile anne arasındaki soybağının kurulmasına yönelik bir dava çeşidi de düzenlenmiş değildir. Çocuk ile annesi arasında soybağının tesisine ilişkin ayrı bir dava açılması usul ekonomisine de aykırılık teşkil eder.

Yargıtay'ın vardığımız sonucu destekleyen bu yönde vermiş olduğu bir kararında³⁴, davacı çocuğun, nüfus sicilinde anne ve baba olarak kaydedildiği kişilere açtığı davasında, nüfus sicilinde mevcut olan kaydın silinmesi ile biyolojik anne ve babasının nüfus siciline kaydı talep edilmiştir. Kararda, davacının nüfus sicilinde kayıtlı olarak gözüken kişilerin biyolojik anne ve baba olmadığına ilişkin talebinin ve biyolojik annenin tespit edilmesine ilişkin talebinin nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusunu oluşturduğuna hükmetmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E. 2005/2-572, K. 2005/551, T. 28.09.2005 sayılı kararında daha farklı bir sonuca varılmıştır. Karara konu olayda; davacı, nüfus kayıtlarında anne ve babası olarak gözüken Fatma Y. ve Hasan Y.'nın biyolojik anne ve babası olmadığını, biyolojik anne ve babasının Fadıma T. ve Kazım T. olduğunu, bu durumun tespiti ile nüfus kayıtlarının gerçeğe uygun şekilde düzeltilmesini istemiştir. Yargıtay'ın verdiği kararda ise; “.....*Dava Kazım ve Fadıma açısından soybağı, Hasan ve Fatma açısından nüfus kaydının düzeltilmesi davasıdır. 4787 Sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usullerine Dair Kanununun 5133 sayılı Kanun*

³⁴ Yargıtay 2. Hukuk Dairesi E. 2011/13999, K. 2012/9607, T. 16.04.2012 tarihli kararı; “.... *Davacı, davalılar M. ile A. gerçek annesi ve babası olmadığını, kendisinin M. ve H. evlilik dışı ilişkisinden doğduğunu bu nedenle mevcut kaydın iptali ile gerçek anne ve babasının nüfus kaydındaki hanesine tesciline karar verilmesini talep etmiştir. Mahkemece, davanın nüfus sicilindeki yanlış kaydın düzeltilmesi davası olduğundan söz edilerek Asliye Hukuk Mahkemesine görevsizlik kararı verilmiştir. Davacının M. ile A. gerçek anne ve babası olmadığı, gerçek annesinin ise H. olduğuna ilişkin istemi, nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin olup, talebe ilişkin olarak verilen görevsizlik kararı doğru olduğundan; bu yönle ilişkin temyiz itirazları yersizdir. 2- Davacının, gerçek babasının M. olduğuna yönelik istemi ise, annesi H. ile baba olduğu iddia edilen M. evliliği bulunmadığı ve davacının evlilik dışı ilişkiden doğmuş olduğu belirtildiğinden; babalığa ilişkindir. 4787 Sayılı Yasa'nın 5133 Sayılı Yasa ile değişik 4/1. maddesi gereğince Türk Medeni Kanunu'nun üçüncü bölüm hariç ikinci kitabından kaynaklanan davalara aile mahkemesince bakılacağı hükmü karşısında; mahkemece davanın babalığa ilişkin bölümünün tefrik edilip ayrı bir esasa kaydedilmesi, nüfus kaydının iptaline ilişkin davanın bekletici sorun yapılması ve gerçekleşecek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken; bu bölüm hakkında da görevsizlik kararı verilmesi doğru görülmemiştir...*” şeklindedir. (Kazancı İçtihat Bankası).

ile değişik 4/1 maddesinde; 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun üçüncü kısım hariç olmak üzere ikinci kitabından (MK. md. 118-494) doğan bütün dava ve işlere Aile Mahkemesinde bakılacağı düzenlenmiştir.Soybağına ilişkin hükümler 4721 sayılı Medeni Kanunun 282. maddesi ve devamında düzenlenmiş olup Aile Mahkemelerinin görevi kapsamındadır. Nüfus Kanununun 46. maddesinde düzenlenen nüfus kaydının düzeltilmesi davalarına ise Asliye Hukuk Mahkemelerinde bakılır. Ancak nüfus kayıtlarının davacının talebi gibi düzeltilebilmesi için öncelikle gerçek anne-babanın dolayısı ile soybağının tespit edilmesi gerekir. O halde her iki davanın birlikte açılması halinde görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesi değil Aile Mahkemesidir.” şeklinde sonuca varılmış ve davacının talepleri ayrıştırılarak; davacının nüfus sicilinde kayıtlı olduğu kişilerin biyolojik anne ve babası olmadığı yönünde verilecek kararın nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusunu oluşturduğu, buna rağmen biyolojik anne ve babası ile soybağının tespitinin ise soybağı davalarının konusunu oluşturduğu, bu nedenle her iki davanın birlikte açılması halinde aile mahkemesinde görülmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bahsi geçen kararı biyolojik anne ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisinin kurulması açısından değerlendirdiğimizde yerinde bulmamaktayız³⁵. Zira; belirttiğimiz gibi nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusunu; çocuğun nüfus sicilinde anne ve baba olarak kaydedildiği kişi ile arasında soybağı ilişkisinin bulunmadığının tespiti ile biyolojik annesi arasındaki soybağı ilişkisinin varlığının tespiti oluşturur. Elbette ki, bu durumda açılacak nüfus sicilinin düzeltilmesi davası çocuğun soybağını etkiler. Ancak kanaatimizce çocuk ile biyolojik annesi arasındaki soybağı ilişkisinin tespiti, ayrı bir davanın konusunu oluşturmadığı gibi soybağının kurulması için soybağına ilişkin ayrı bir dava açmaya da gerek bulunmamaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki anne ile çocuk arasındaki soybağını ortadan kaldırmaya yönelik bir dava, soybağına ilişkin hükümlerde de mevcut değildir.Bu sebeple, bu yönde açılacak bir dava nitelik itibarıyla nüfus sicilinin düzeltilmesi davası olup; asliye hukuk mahkemelerinde görülmelidir.

1. Baba Yönünden Soybağına Etkisi

Çocuğun biyolojik anne ve babasından farklı bir kadın ve erkeğin nüfus siciline kaydedilmesi ihtimalinde; nüfus sicilinin düzeltilmesi davası açılarak çocuğun biyolojik annesinin kim olduğu ispatlanmak sureti ile çocuk ile biyolojik annesi arasındaki soybağı ilişkisi kurulur. Belirttiğimiz ihtimalde çocuğun nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı bulunduğu kişi de çocuğun biyolojik babası değildir. Bu nedenle sicilde maddi bir hata sonucu oluşan yanlış kaydın gerçek duruma uydurulmak sureti ile düzeltilmesi gerekir. Ancak burada üzerinde önemle durulması gereken bir husus

³⁵ Bu kararın çocuk ile biyolojik baba arasındaki soybağının kurulması bakımından değerlendirilmesi için bkz. Çalışmamızın III, A, 2'de yer alan açıklamalar ve dipn. 40.

bulunmaktadır. Sicilde baba olarak kayıtlı bulunan kişi ile çocuk arasında gerçek duruma uymasa da görünürde bir soybağı ilişkisi kurulmuştur ve sicilin gerçek durumu yansıtmaması için bu kaydın düzeltilmesi gereklidir. Acaba bu kayıt nasıl düzeltilir?

Türk Medeni Kanunu'nun 282. maddesi çocuk ile baba arasındaki soybağının kurulması yollarını anne ile evlilik, babalık davası ve tanıma olarak düzenlemiş, çocuk ile babası arasında kurulan soybağı ilişkisinin sona erdirilmesinin ise soybağının reddi davası ile yapılabileceğini hükme bağlamıştır. TMK m. 285 uyarınca, babalık karinesi kapsamında evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden itibaren üçyüz gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Soybağının reddi davası ile TMK m. 285 uyarınca kurulan babalık karinesi çürütülerek, çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisi ortadan kaldırılır. Soybağının reddi davasını açabilecek kişiler ise kanun koyucu tarafından sınırlı olarak düzenlenmiştir. Bu kişiler, karineten baba olarak sayılan koca, çocuk ve bazı hallerde sınırlı olmak üzere ilgililerdir³⁶. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, soybağının reddi davasında sicilde meydana gelen yanlış bir kaydın düzeltilmesi söz konusu olmayıp; babalık karinesinin çürütülmesi söz konusudur. Oysaki, çocuğun biyolojik annesi ve biyolojik babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi halinde çocuğun sicilde anne olarak kayıtlı bulunduğu kişi ile arasında soybağı ilişkisinin bulunmadığı tespit edildiğinden, çocuk ile sicilde babası olarak kayıtlı bulunduğu kişi arasında "anne ile evlilik" yolu ile babalık karinesi de kurulmamış olur. Bu nedenle; babalık karinesinden faydalanmadan nüfus siciline kaydedilen çocukla koca arasında soybağının kurulması söz konusu olmadığından bu durumda açılacak dava soybağının reddi davası olmayıp³⁷ sicildeki kaydın düzeltilmesi davasıdır³⁸.

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda çocuk ile nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı bulunduğu kişi arasında soybağı ilişkisinin bulunmadığının tespiti ardından çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisinin kurulması gerekir. Acaba bu ilişki nasıl kurulur? Çocuk ile biyolojik baba arasındaki soybağı ilişkisinin TMK m. 282'de belirtilen anne ile evlilik, tanıma veya babalık davası yollardan birisi ile kurulması gerekir.

Çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisinin kurulması yollarından ilki anne ile

³⁶ TMK m. 291 uyarınca; "Dava açma süresinin geçmesinden önce kocanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesi ya da sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybetmesi hâllerinde kocanın altsoyu, annesi, babası veya baba olduğunu iddia eden kişi, doğumu ve kocanın ölümünü, sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybettiğini veya hakkında gaiplik kararı alındığını öğrenmelerinden başlayarak bir yıl içinde soybağının reddi davasını açabilir (f.1).Ergin olmayan çocuğa atanacak kayıtm, atama kararının kendisine tebliğinden başlayarak bir yıl, her hâlde doğumdan başlayarak beş yıl içinde soybağının reddi davasını açar(f.2).Kocanın açacağı soybağının reddi davasına ilişkin hükümler kıyas yoluyla uygulanır(f.3)".

³⁷ HEGNAUER, Art. 256, N.7.

³⁸ ACABEY, s. 118-119; DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ, s. 259; BAYGIN, s. 27.

evliliğidir. Anne ile evliliğin çocuk ile babası arasında soybağını kurması hem evliliğin çocuğun doğumundan önce yapılması hem de anne babanın çocuğun doğumundan sonra evlenmeleri halinde mümkündür. Türk Medeni Kanunu çocuk ile babası arasında soybağının anne ile evlilik yoluyla kurulmasına ilişkin olarak babalık karinesine yer verir. TMK m. 285/I'e göre evlilik devam ederken veya evliliğin sona ermesinden itibaren 300 gün içinde doğan çocuğun babası kocadır. Biyolojik annenin çocuğu doğurduğu esnada biyolojik baba ile evli olması veya evlilik sona erse bile sona ermesinden itibaren 300 gün içinde çocuğu doğurması ihtimalinde babalık karinesi gereği koca, baba sayılır³⁹. Acaba bu durumda biyolojik baba ile çocuk arasında soybağı ilişkisinin kurulabilmesi için, babalık karinesinin mevcudiyetinin aile mahkemesinde ayrı bir dava açılmak sureti ile tespiti mi gerekir yoksa nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında aynı zamanda babalık karinesinin bulunduğu da gözetilerek çocuğun biyolojik babasının nüfus siciline kaydı yönünde karar mı verilmelidir? Bu konuda ileri sürülebilecek bir görüş, babalık karinesinin tespitinin -soybağını ilgilendirmesi nedeniyle- aile mahkemelerinde görülmesi yönünde olabilir⁴⁰. Bu ihtimalde, aile mahkemesinin vereceği tespit kararının ardından nüfus sicilinin düzeltilmesi davası yoluyla nüfus sicilindeki yanlış kayıt düzeltilerek; çocuk, biyolojik babasının nüfus siciline kaydedilir. Ancak bu noktada iki ayrı dava açılmak sureti ile sicildeki yanlış kayıt düzeltilir. İlki nüfus sicilinin düzeltilmesi davası, diğeri ise çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağının tespitine ilişkin açılacak soybağı davasıdır. Bu ihtimalde nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında aile mahkemesinin tespit kararı doğrultusunda yanlış kaydın düzeltilmesi kararı verilecektir.

Bu konuda ileri sürülebilecek diğer bir görüşe göre ise; çocuğun evlilik içi veya evliliğin sona ermesinden itibaren 300 gün içerisinde doğması ihtimalinde babalık karinesi kapsamında koca baba sayıldığı için bu durumda ayrı bir dava açmaya gerek kalmayıp; babanın da nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında tespiti gerekir. Bu görüşe göre, babalık karinesi esasen soybağını ilgilendiren bir husus da olsa, Türk Medeni Kanunu'nun soybağına ilişkin hükümleri arasında babalık karinesinin tespitine ilişkin bir dava mevcut değildir. Bununla birlikte, biyolojik anne ile çocuk arasındaki

³⁹ Biyolojik babanın kadının kocası olmaması ihtimali de mevcuttur. Biyolojik anne evlilik dışı bir birliktelikten bu çocuğu meydana getirmiş olabilir. Bu ihtimalde karineten baba olarak sayılan kocanın, çocuğun ve bazı hallerle sınırlı olmak üzere ilgililerin soybağının reddi davası açma imkanı vardır.

⁴⁰ Yargıtay'ın bu yönde verdiği bir kararına yer vermekte fayda görüyoruz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E. 2005/2-572, K. 2005/551, T. 28.09.2005 sayılı kararında; davacı, nüfus kayıtlarında anne ve babası olarak gözüken Fatma Y. ve Hasan Y.'nin biyolojik anne ve babası olmadığını, biyolojik anne ve babasının Fadima T. ve Kazım T. olduğunu, bu durumun tespiti ile nüfus kayıtlarının gerçeğe uygun şekilde düzeltilmesini istemiştir. Yargıtay ise kararında; davacının nüfus sicilinde kayıtlı olduğu kişilerin biyolojik anne ve babası olmadığı yönünde verilecek kararın nüfus sicilini düzeltilmesi davasının konusunu oluşturduğu, buna rağmen biyolojik anne ve babası ile soybağının tespitinin ise soybağı davalarının konusu oluşturduğu, bu nedenle her iki davanın birlikte açılması halinde aile mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirtmiştir.

soybağı ilişkisinin tespit edildiği bir dava olan nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında çocuğun evlilik içi veya evliliğin sona ermesinden itibaren 300 gün içinde doğmuş olduğu olgusu da tespit edilir.

Kanaatimizce bahsettiğimiz görüşlerden ilkinde katılmak daha yerindedir. Babalık karinesinin tespitinin nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında karara bağlanması nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının amacını aşar ve konusunun dışında kalır. Zira belirttiğimiz üzere nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusunu sicilde meydana gelen yanlış kaydın düzeltilmesi oluşturur. Babalık karinesinin tespiti ise soybağına ilişkin bir meseledir. Bu nedenle babalık karinesinin tespitinin -soybağını ilgilendirmesi nedeniyle- aile mahkemelerinde görülmesinin daha yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Biyolojik annenin çocuğu doğurduğu esnada biyolojik baba ile evli olmaması veya evlilik sona erse bile sona ermesinden itibaren 300 gün geçtikten sonra çocuğu doğurması ihtimalinde babalık karinesi söz konusu olmaz. Bu ihtimalde, biyolojik baba ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisi tanıma veya babalık davası yolu ile kurulur.

TMK m. 295 uyarınca; tanıma, babanın, nüfus memuruna veya mahkemeye yazılı başvurusu ya da resmî senette veya vasiyetnamesinde yapacağı beyanla olur. Bu ihtimal ancak biyolojik babanın çocuk ile soybağı ilişkisini kurmak istemesi ve çocuğun bir erkek ile arasında soybağı ilişkisinin bulunmaması halinde mümkündür.

Biyolojik babanın tanıma beyanında bulunmaması halinde ise çocuk ile biyolojik baba arasında soybağı, babalık davası yolu ile kurulabilir. TMK m. 301 uyarınca anne ve çocuk babalık davasını açabilir. Anne ve çocuğun babalık davası açma hakkı birbirinden bağımsızdır⁴¹. Babalık davası babaya karşı açılmalıdır. Şayet baba ölmüş-

⁴¹ **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 290; **FEYZİOĞLU/ÖZAKMAN/SARIAL**, s. 545; **TEKİNAY**, s. 572; **ÖZTAN**, Aile, s. 558; **BAYGIN**, s. 74; **AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 358; **KILIÇOĞLU**, Aile, s. 551, dpn. 448.

Babalık davası açma hakkı kişiye sıkı surette bağlı hak olması sebebiyle ayırt etme gücüne sahip anne ve çocuk tarafından bizzat kullanılabilir. Ayırt etme gücüne sahip anne ve çocuğun küçük ya da kısıtlı olması dava açmak için yasal temsilcilerinin rızasının alınmasını gerektirmez; **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 291; **ÖZTAN**, Aile, s. 557; **BAYGIN**, s. 74.

Anne veya çocuğun ayırt etme gücüne sahip olmadığı hallerde babalık davası yasal temsilciler tarafından açılabilir; **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 291; **AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 359-360; **BAYGIN**, s. 74.

Çocuğun babalık davasını henüz ayırt etme gücüne sahip olmadığı dönemde açabilmesi için ona kayyım atanması gerekir. Zira babalık davasının açılması konusunda ana ve çocuğun çıkarlarının çatışması olasıdır. Bu nedenle ana kayyım olarak atanmayacaktır (TMK m. 416/b.2); bkz. **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 291.

Annenin ölümü halinde kişiye sıkı surette hak niteliği taşıyan babalık davası açma hakkı sona erer; dava açma hakkı mirasçılara geçmez; **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 291; **ÖZTAN**, Aile, s. 558; **BAYGIN**, s. 75.

Çocuğun ölümü halinde ise dava açma hakkının mirasçılara intikal edip edemeyeceği hususu öğretilerde tartışmalıdır. Öğretilerdeki bir görüşe göre çocuğun ölümü ile birlikte dava açma hakkı

se TMK m. 301/II uyarınca mirasçılara karşı da açılabilir⁴².

Yukarıdaki açıklamalarımız ışığında, kanaatimizce çocuğun hem biyolojik annesi ve hem de biyolojik babası bakımından nüfus siciline yanlış kaydedilmesi ihtimalinde, çocuğun biyolojik babası ile soybağının kurulması için TMK m. 282'de belirtilen yollardan birinin bulunması gerekir. İşte bu nedenledir ki, çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisinin kurulması nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının konusunu oluşturmaz ve çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisinin aile mahkemesinde karara bağlanması gerekir. Çocuk, babalık karinesi kapsamında doğmuşsa aile mahkemesinde babalık karinesinin varlığının tespiti soybağının kurulması için yeterlidir. Çocuğun babalık karinesi kapsamı dışında doğmuş olması halinde ise bu durum Medeni Kanunun soybağı hükümleri kapsamında babalık davasının konusunu oluşturur⁴³. Her iki halde de, nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının ba-

sona erer ve mirasçılara intikal etmez; **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 291, dnp. 156'da anılan yazarlar. Çocuğun altsoyunun nafaka ve miras menfaatlerini üstün tutan diğer bir görüşe göre ise dava açma hakkı mirasçılara intikal eder; **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 291; **AKINTÜRK/ATEŞ KARAMAN**, s. 360; **BAYGIN**, s. 76. Eski Medeni Kanun dönemi için bkz. **FEYZİOĞLU/ÖZAKMAN/SARIAL**, s.548; **TEKİNAY**, s. 577; **OĞUZMAN Kemal/DURAL Mustafa**, Aile Hukuku, İstanbul 1998, s. 339.

⁴² TMK m. 301/III uyarınca; babalık davası, Cumhuriyet savcısına ve Hazineye; dava anne tarafından açılmışsa kayyım; kayyım tarafından açılmışsa anneye ihbar edilir. Babalık davası için TMK m. 303'de hak düşürücü süreler bulunmaktadır. Madde gereğince; davacı anne ise doğumdan itibaren bir yıllık hak düşürücü sürede davanın açılması gerekir. Çocuk için ise çocuğa ister kayyım atansın ister atanmasın babalık davası açma hakkı herhangi bir süreye bağlı değildir. Şayet çocuk ile başka bir erkek arasında soybağı ilişkisinin bulunması ihtimalinde ise annenin dava açma süresi TMK m. 303/III gereğince soybağının ortadan kalktığı tarihten itibaren bir yıldır. Çocuk, soybağını kuran yollardan herhangi biri söz konusu olmadan hukuka aykırı olarak başka bir erkeğin nüfus siciline yazılması ise babalık davası açma süresi nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının kesinleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar. TMK m. 303/IV gereğince gecikmeyi haklı kılan bir sebebin bulunması ihtimalinde bir yıllık hak düşürücü süre geçmiş olsa bile babalık davası sebebin ortadan kalkmasından itibaren bir ay içinde açılabilir; **DURAL/ÖĞÜZ/GÜMÜŞ**, s. 296-297.

Babanın çocuğu ile soybağı ilişkisini kurmak istememesi halinde babaya karşı babalık davası açılabilir. Ancak yukarıda açıkladığımız üzere babalık davasında hak düşürücü süreler bulunmaktadır. Hak düşürücü sürelerin kaçırılması ihtimalinde ise çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisinin kurulması mümkün olmamaktadır. Kanaatimizce bu durum çocuğun menfaatlerini zedeleyici sonuçlara yol açar. Ancak belirtildiği üzere TMK m. 303 uyarınca çocuk için babalık davasını açma hakkının herhangi bir süreye bağlanmaması çocuğun menfaatlerinin korunması için önem arz eden bir düzenleme niteliği taşır.

⁴³ Yargıtay'ın 2. Hukuk Dairesi'nin E. 2012/10719, K. 2012/17607, T. 25.06.2012 sayılı kararına konu olayda; davacı çocuk, nüfusta Seydahmet ve Mevlüde'nin çocuğu olarak kayıtlı olduğunu, gerçekte ise Seydahmet ve Mevlüde'nin çocuğu olmadığını ve biyolojik babasının Seydahmet'in oğlu Ercan, annesinin ise Zübeyde P. olduğunu ileri sürerek, Seydahmet ve Zübeyde üzerindeki kaydın silinmesini ve aralarında evlilik ilişkisi olmayan Ercan ve Zübeyde'nin çocuğu olarak nüfus siciline kaydını istemiştir. Yargıtay verdiği kararında; davacının doğum tarihinde, baba olduğu iddia edilen Ercan ile Zübeyde arasında evlilik bağı bulunmadığını, bu hukuki duruma göre, davacının Seydahmet ve Mevlüde üzerindeki kaydının silinmesi isteğinin nüfus kaydının iptali, annesinin Mevlüde olmayıp, Zübeyde olduğunun tespiti yanlış kaydın düzeltilmesi ve

balığa ilişkin kısmı ayrılıp aile mahkemesinde karara bağlanması ve nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının sonucunun da bu karara göre verilmesi gerekir⁴⁴. Bu şekilde bir değerlendirme yapılmasının sebebini ise Medeni Kanun'un soybağına ilişkin hükümleri oluşturur.

Önemle belirtmek gerekir ki; nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda çocuğun hem biyolojik annesi hem de biyolojik babası ile aynı zamanda soybağı ilişkisinin kurulması usul ekonomisi bakımından daha uygun ve sonucun gerçekleşmesi bakımından ise daha pratik bir yoldur. Ancak kanaatimizce bu yolu; TMK'nın baba ile çocuk arasındaki soybağının kurulması yollarını düzenleyen 282. maddesi kapsamaktadır. Zira TMK 282. maddesi, baba ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisinin kurulmasını, maddede belirtilen yollarla sınırlı olarak düzenlemiştir. Bu nedenle; çocuk ile biyolojik baba arasındaki soybağı ilişkisinin TMK m. 282'de belirtilen yollardan birisi ile kurulması Medeni Kanunumuzun soybağı hükümlerine daha uygun düşer.

2. Çocuğun Annesi Haricindeki Kişinin Nüfus Siciline Kaydedilmesi

Çocuk, bazı hallerde, biyolojik annesinden başka bir kadının nüfus kütüğüne kaydedilir. Bu ihtimalde; çocuğun nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı bulunduğu kişi biyolojik babasıdır. Ancak çocuğun nüfus sicilinde anne olarak kayıtlı bulunduğu kişi biyolojik annesi değildir. Bu konuda ülkemizde en yaygın görülen şekil; evli bir erkeğin eşi haricinde birlikte yaşadığı kadından doğan çocuğunu eşinin üzerine kaydettirilmesi yolu ile ortaya çıkar⁴⁵. Bu halde annelik çekişmelidir. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası yoluyla yanlış kaydın düzeltilmesi mümkün olur. Özellikle evliliğin boşanma veya ölümle sona ermesi durumunda bizzat eş veya mirasçılar bu davayı açabilirler. Bu durumda açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının çocuğun anne ve babası ile arasındaki soybağı ilişkisini ne şekilde etkileyeceğinin değerlendirilmesi gerekir.

Ercan'ın hanesine tesciline ilişkin istek ise babalığa ilişkin olduğuna karar vermiştir. Bu nedenle; babalık davası yönünden görevli mahkeme Aile Mahkemesi olması sebebi ile mahkemece öncelikle davacının babalık ile ilgili talebinin bu davadan tefrik edilerek ayrı bir esasa kaydedilmesi ve görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiştir.

⁴⁴ Yargıtay'ın bu konuda nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının aile mahkemesinin kararına kadar bekletici mesele yapılması yönünde kararları bulunmaktadır. Yargıtay'ın bu yöndeki kararları için bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E. 2011/13999, K. 2012/9607, T. 16.04.2012 tarihli kararı; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin E. 2014/11748, K. 2014/10954, T. 09.07.2014 tarihli kararı; Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin E. 2012/16547, K. 2012/25792, T. 23.10.2012 tarihli kararı; Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E. 2008/3071, K. 2009/8318, T. 30.04.2009 tarihli kararı (Kazancı İçtihat Bankası).

⁴⁵ BAYGIN, s. 19; ACABEY, s. 224; HATEMİ/KALKAN OĞUZTÜRK, Aile, s. 140; SEROZAN, Çocuk, s. 115; KILIÇOĞLU, Aile, s. 91.

1. Anne Yönünden Soybağına Etkisi

Çocuğun biyolojik annesinden farklı bir kadının nüfus siciline kaydedilmesi ihtimalinde; nüfus sicilinin düzeltilmesi davası açılır. Bu davanın sonucunda çocuğun biyolojik anne dışında bir kadının nüfus siciline kaydedildiğinin ve biyolojik annesinin kim olduğu hususunun ispatlanması durumunda çocuk, nüfus sicilinde anne olarak kayıtlı olduğu kişinin nüfus sicilinden silinerek biyolojik annesinin nüfus siciline kaydedilir.

Yargıtay'ın vermiş olduğu bir kararında; davalı Beşir, evlilik dışı birliktelik yaşadığı kadından olan çocuğunu nüfusta resmi nikahlı eşi Bediha'nın üzerine kaydettirmiş, daha sonra taraflar boşanmış ve bir süre sonra da Bediha ölmüştür. Bediha'nın mirasçıları dava açarak nüfus sicilinin düzeltilmesini talep etmiştir. Yargıtay kararında; tarafların boşanma davasında müşterek çocuklarının bulunmadığına ilişkin beyanlarına, hastane doğum protokol defterinde çocuğun anne adının Yasime olarak yazılıp, üstünün çizilip Bediha isminin yazılmasını, çocuğun doğum tarihi itibariyle Bediha'nın 49 yaşında olmasını ve bu yaşta bir kadının doğum yapmasının pek varit görülmeyeceği yönündeki Adli Tıp Kurumu raporuna istinaden sicilin düzeltilmesi yönünde karar vermiştir⁴⁶.

2. Baba Yönünden Soybağına Etkisi

Çocuğun baba yönünden biyolojik babasının ancak anne yönünden biyolojik annesinden farklı bir kadının nüfus siciline kaydedilmesi ihtimalinde, açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda çocuk biyolojik annesinin nüfus siciline kaydedilir. Çocuk ile biyolojik annesi arasında kurulan soybağının, çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisine yapacağı etki önemlidir. Zira bu durumda çocuk evlilik içi doğmuş olmayacak ve baba ile soybağını kuran hallerden anne ile evlilik sebebi ile kurulan babalık karinesi söz konusu olmayacaktır. Bunun sonucunda çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisi sona erecektir. Ancak kanaatimizce burada Aile Hukukunun en önemli ilkelerinden birisi olan çocuğun menfaatinin üstün tutulması ve çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisinin muhafaza edilmesi gerekir. Bu gibi hallerde çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisi; evlilik içi çocuk statüsündeyken "tanıma" ile kurulmuş soybağı statüsüne dönmelidir. Zira TMK m. 295/I uyarınca baba çocuğunu Nüfus İdaresine başvurma yolu ile tanıyabilir. Babanın çocuğunu evlilik içinde doğmuş çocuğu gibi kadın eş üzerine Nüfus İdaresi'ne kaydettirmesi tanıma sayılır⁴⁷. Kanaatimizce bu ihtimalde biyolojik babanın çocuk ile arasında soybağı ilişkisinin bulunmadığını iddia etmesi ise hakkın kötüye kullanılması niteliği

⁴⁶ İNAL Nihat, Nüfus, Babalık, Evlat Edinme, Yabancı Kararların Tenfizi, Velayet, Vesayet Davaları, Ankara 2001, s. 201-202; BAYGIN, s. 19-20.

⁴⁷ HATEMİ/KALKAN OĞUZTÜRK, Aile, s. 140.

taşır. Çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisinin ortadan kaldırılabilmesi için ise; tanınmanın iptali davasının açılması gerekir. Bu dava soybağının reddi davası değildir. Çünkü gerçek anne ile gerçek baba evli değilse; kocanın babalığı için bu karinenin çürütülmesi gereği duyulmamaktadır⁴⁸.

TMK m. 298 uyarınca; tanınmanın iptali davası, anne, çocuk ve çocuğun ölümü hâlinde altsoyu, Cumhuriyet savcısı, Hazine ve diğer ilgililer tarafından açılır. Dava, tanıyana, tanıyan ölmüşse mirasçılara karşı açılır. TMK m. 299'a göre; davacı, tanıyanın baba olmadığını ispatla yükümlüdür. Anne veya çocuk tarafından tanıyanın baba olmadığı iddiasıyla açılan iptal davasında ispat yükü, tanıyanın, gebe kalma döneminde anne ile cinsel ilişkide bulunduğuna ilişkin inandırıcı kanıtları göstermesinden sonra doğar. Bu davada TMK m. 300'de belirtilen hak düşürücü süreler dikkate alınmalıdır⁴⁹. İlgililerin dava hakkı, davacının tanımayı ve tanıyanın çocuğun babası olamayacağını öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde tanınmanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. Çocuğun dava hakkı, ergin olmasından başlayarak bir yıl geçmekle düşer. Maddede belirtilen süreler geçtiği hâlde gecikmeyi haklı kılan sebep varsa, sebebin ortadan kalkmasından başlayarak bir ay içinde dava açılabilir.

3. Çocuğun Babası Haricindeki Kişinin Nüfus Siciline Kaydedilmesi

Bazı durumlarda çocuğun biyolojik babasından başka bir kişinin nüfus siciline kaydedilmesi söz konusu olabilir. Bu ihtimalde çocuğun nüfus sicili anne bakımından biyolojik annesine kayıtlı, baba bakımından ise biyolojik baba üzerine kayıtlı değildir. Bu durum sınırlı hallerde meydana gelebilir. Evliliğin sona ermesinden itibaren 300 gün geçtikten sonra doğan bir çocuğun eski evlilikteki kocanın nüfus siciline kaydedilmesi hali bu duruma örnek olarak verilebilir. Burada açılacak dava, soybağının reddi davası değil, nüfus sicilinin düzeltilmesi davasıdır⁵⁰. Zira bu halde çocuk ile nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı kişi arasında babalık karinesi mevcut değildir. Ancak önemle belirtmek gerekir ki; çocuğun babası ile soybağı ilişkisinin sona erdirilmesi Türk Medeni Kanun hükümleri çerçevesinde soybağının reddi davası yolu ile yapılır ve bu davayı açacak kişiler ise Türk Medeni Kanunumuzda sınırlı olarak belirtilmiştir⁵¹. Ancak açıklamaya çalıştığımız ihtimalde çocuk ile nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı kişi arasında gerçek anlamda bir soybağı ilişkisinin bulunmaması ve buna dayalı olarak babalık karinesinin kurulmaması, sadece nüfus sicilinde meydana gelen bir yanlışlık sebebi ile yaratılan gerçeğe uygun olmayan fiili durumun sona erdirilmek istenmesi söz konusudur. Bu durumda açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının çocuğun anne ve babası ile arasındaki soybağı ilişkisini ne şekilde etkileyeceğinin değerlendirilmesi gerekir.

⁴⁸ HATEMİ/KALKAN OĞUZTÜRK, Aile, s. 140.

⁴⁹ HATEMİ/KALKAN OĞUZTÜRK, Aile, s. 140.

⁵⁰ ACABEY, s. 119.

⁵¹ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Çalışmamızın III, A, 2 başlıklı bölümü.

1. Anne Yönünden Soybağına Etkisi

Çocuğun biyolojik babasından başka bir kişinin nüfus siciline kaydedilmesi halinde açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davası, çocuğun anne yönünden soybağı ilişkisinde bir değişiklik meydana getirmez. Zira bu durumda çocuğun nüfus sicilinde anne olarak kayıtlı kişi, çocuğun biyolojik annesi olup; sadece nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı kişide yanlışlık söz konusudur. Çocuğun nüfus sicilinde baba kaydında yapılacak bir değişiklik ise, çocuğun anne yönünden soybağı ilişkisini etkilemez. Bunun sebebini ise anne ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisinin doğum yolu ile kurulması ve ihtimalimizde anne ile çocuk arasında kurulan soybağında bir değişiklik yaratacak fiili bir olgunun bulunmaması oluşturur.

2. Baba Yönünden Soybağına Etkisi

Çocuğun biyolojik babasından başka bir kişinin nüfus siciline kaydedilmesi halinde açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davası, çocuğun baba yönünden gerçek soybağından farklı bir soybağı ilişkisini gösteren sicilin düzeltilmesi sağlanır. Böylelikle nüfus sicilinin düzeltilmesi davası yolu ile şeklen yanlış görünen nüfus sicili düzeltilir. Açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davasında çocuğun kayden yapılan bir yanlışlık sonucunda biyolojik babası haricindeki kişinin nüfus siciline kaydedildiği, çocuk ile nüfus sicilinde baba olarak kaydedilen kişi arasında soybağı ilişkisinin bulunmadığı ve bu sebeple babalık karinesinin kurulmadığı olgularının ispatlanması gerekir. İspat konusunda tanık beyanları yanında DNA testi gibi ispat vasıtalarından da yararlanılabilir. Belirtilen olguların ispatlanması sonucunda çocuk ile nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı bulunduğu kişi arasındaki şeklen görünen soybağı ilişkisi sona erer, bu yöndeki nüfus kaydı silinir. Ayrıca biyolojik babanın varlığı halinde ise çocuk ile biyolojik baba arasındaki soybağı ilişkisinin TMK m. 282'de belirtilen yollardan birisi ile kurulması gerekir⁵². Çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisinin kurulmasının ardından çocuk biyolojik babasının nüfus siciline kaydedilir.

III. Nüfus Sicilinin Düzeltilmesi Davasının Miras Hukukuna Etkisi

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının miras hukuku açısından da önemli etkileri bulunur. Öncelikle belirtmek gerekir ki, nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda nüfus siciline yanlış kaydedilen kişinin nüfus kütüğü düzeltilir ve çocuğun biyolojik anne ve/veya babası ile arasındaki soybağı ilişkisi nüfus siciline yansıtılır. Bu nedenle çocuğun, biyolojik anne ve/veya biyolojik babasının yasal mirasçısı sıfatı sicilde de oluşur. Aynı zamanda bu dava ile birlikte çocuk ile nüfus sicilinde anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunduğu kişiler arasındaki şeklen görünen soybağı ilişkisi sona erer ve böylelikle görünürde yasal mirasçı olan çocuk bu sıfatını kaybeder. Nü-

⁵² Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Çalışmamızın III, A, 2'de yer alan açıklamalar ve dipn. 40

fus sicilindeki yanlış kaydın henüz düzeltilmediği esnada çocuğun nüfusta anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunduğu kişilerden mirasın paylaşılması sonucunda yasal mirasçı sıfatı ile miras payı alması durumunda, kaydın düzeltilmesi davasının sonucunda nüfusta kayıtlı kişiler ile çocuk arasında şeklen görünen soybağı ilişkisi sona ereceğinden çocuğa miras payının iadesi için dava açılabilir. Bu davayı nüfusta anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunan kişilerin gerçek mirasçıları açabilir. Bu aşamada henüz miras paylaşılmamışsa, çocuk henüz yasal mirasçı sıfatı ile miras payını almadığı için görünüşteki mirasçı sıfatını kaybeder, birden fazla mirasçının bulunması durumunda ise şeklen içinde bulunduğu miras ortaklığından çıkar. Çocuğun biyolojik annesi ve/veya biyolojik babasının nüfus sicilinin düzeltilmesi davasından önce ölmesi ve mirasın paylaşılması durumunda, nüfus siciline kaydı düzelen çocuk veya çocuğun mirasçıları, biyolojik anne ve/veya babanın mirasçılarına karşı açacağı bir dava ile kendisine düşen yasal miras payının iadesini talep edebilir. Mirasın henüz paylaşılmadığı esnada ise çocuk, biyolojik anne ve/veya babasının yasal mirasçısı sıfatı ile miras ortaklığına dahil olur.

Ele alınması gereken asıl önemli mesele gerçeğe uygun olmayan fiili durum sebebi ile alınan miras payının sonradan düzelen nüfus sicili karşısında iadesinin hangi hukuki sebebe dayalı olarak yapılacağıdır. Miras payının iadesi amacı ile açılacak dava külli halef mirasçıların miras hakkını koruyan miras hukukuna özgü bir dava olan⁵³ miras sebebiyle istihkak davasıdır⁵⁴. Elbetteki bu davanın TMK m. 639'da öngörülen zamanaşımı süresi içerisinde açılması gerekir⁵⁵.

IV. Çocuğun Anne ve/veya Babası Haricindeki Kişilerin Nüfusuna Kaydedilmesi Halinde Açılan Nüfus Sicilinin Düzeltilmesi Davasının Tarafları

Genel olarak nüfus sicilinin düzeltilmesi davası Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Savcıları tarafından yerleşim yerindeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Nüfus sicilinin düzeltilmesi davası Cumhuriyet savcısı

⁵³ Bu ifade, **SEROZAN Rona/ENGİN Baki** İlkay, Miras Hukuku, Ankara 2015, s. 598'den alınmıştır.

⁵⁴ Miras sebebiyle istihkak davası hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip**, Miras Hukuku, İstanbul 1978, s. 657 vd.; **DURAL Mustafa/ÖZ Turgut**, Türk Özel Hukuku, Cilt IV, Miras Hukuku, İstanbul 2015, s. 440 vd.; **İMRE Zahit/ERMAN Hasan**, Miras Hukuku, İstanbul 2015, s. 410 vd.; **SEROZAN/ENGİN**, s. 598 vd.; **AKBIYIK Cem**, Miras Sebebiyle İstihkak Davası, İstanbul 2003, s. 5 vd.

⁵⁵ Türk Medeni Kanunu'nun 639. maddesi uyarınca; "Miras sebebiyle istihkak davası, davacının kendisinin mirasçı olduğunu ve iyiniyetli davalının terekeyi veya tereke malını elinde bulundurduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde mirasbırakanın ölümünün veya vasiyetnamenin açılmasının üzerinden on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. İyiniyetli olmayanlara karşı zamanaşımı süresi yirmi yıldır."

ve nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

Çocuğun anne ve/veya babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi halinde nüfus sicilinin düzeltilmesi davası, ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Savcıları, nüfusa yanlış kaydedilen çocuk veya mirasçıları, biyolojik anne ve/veya baba veya bu kişilerin mirasçıları, nüfusta anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunan kişiler veya bunların mirasçıları tarafından açılabilir. Davalı tarafında ise Nüfus Müdürlüğü, nüfusta anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunan kişiler ile onların mirasçıları, biyolojik anne ve/veya biyolojik baba veya onların mirasçıları, nüfusa yanlış kaydedilen çocuk veya mirasçıları olabilir.

Uygulamada karşımıza çıkabilecek ihtimallerden birisini, çocuğun nüfus sicilinde kaydedildiği anne ve/veya babası haricindeki kişilerin mirasçıları tarafından açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davası oluşturur. Çocuğun anne ve/veya babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi hiç şüphesiz ki bu kişilerin yakınlarının menfaatlerini zedeler. Özellikle sicilde çocuğun anne ve/veya babası olarak gözükmemesine rağmen gerçekte çocuğun anne ve/veya babası olmayan kişilerin mirasçıları bu durum sebebi ile zarar görür. İşte bu hallerde nüfusta kayıtlı görünen ancak gerçek anne ve/veya baba sıfatını haiz olmayan kişilerin mirasçıları çocuğa ve gerçek anne ve/veya gerçek babaya karşı nüfus sicilinin düzeltilmesi davası açabilirler.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'nin E. 2014/10730, K. 2014/15092 sayılı, 28.10.2014 tarihli kararı bahsettiğimiz örneğe ilişkindir⁵⁶. Yargıtay'ın vermiş olduğu

⁵⁶ Karara göre; “*Dava dilekçesinde, davalı Haydar’ın nüfus kaydının iptali ile nüfus kaydının, baba hanesine gerçek babası olan davalı Ali Dursun, anne hanesine gerçek annesi olan davalı Gülen dem yazılarak düzeltilmesi istenilmiştir. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.....Davacı vekili dava dilekçesinde, davalılardan Ali Dursun ile Gülen dem’in gayriresmi birlikeliklerinden davalı Haydar’ın dünyaya geldiğini, ancak nüfusta davacının babası Haydo ve davacının annesi Yeter’den doğmuş gibi kaydedildiğini, öz kardeşi gibi görünen Haydar’ın aslında yeğeni olduğunu, miras hukukunu ilgilendirdiğinden bahisle davalı Haydar’ın nüfus kaydındaki anne ve baba adının düzeltilmesine karar verilmesini istemiş, mahkemece davanın reddine karar verilmiştir.*

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 35. maddesine göre “... Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiç bir kaydı düzeltilemez kayıtların anlamı ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz.” Aynı Yasanın 36. maddesinde ise “Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli Asliye Hukuk Mahkemesinde açılır.” hükmü yer almaktadır. Hukuk Muhakemeleri Yasasının 33. maddesine (HUMK.76 m.) göre; *Hâkim, Türk hukukunu reşen uygular. Maddi olayı açıklamak taraflara hukuki nitelme ise hakime ait olup somut olayda istem gerçeği yansıtmayan nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin olduğundan ve Türk Medeni Yasası’nın 291. maddesinde belirtilen soybağının reddi ile bir ilgisi bulunmadığından, davacının mevcut nüfus kaydı sebebiyle mirasçılıktan kaynaklanan hakları zedeleneceğinden böyle bir davayı açmaya hakkı bulunmamaktadır. Ancak eldeki davada miras hukukundan doğan hakları etkileyecek diğer mirasçıların tespit edilip davaya dahil edilmesi ile tarafların kabulleri ve tanık beyanları ile yetinilmeyip bu iddia ile ilgili olarak DNA testi yaptırılıp alınacak rapor da gözetilerek karar verilmesi gerektiğinin düşünülmemesi doğru görülmüştür.”*

kararda, davalı çocuğun diğer davalılar olan biyolojik anne ve biyolojik babası dışında kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi ve nüfus sicilinde anne ve baba olarak kayıtlı bulunan kişilerin mirasçısı olan oğullarının nüfus sicilinin düzeltilmesi davası açtığı görülmektedir. Bu örnekte davacı tarafında nüfus sicilinin düzeltilmesinde menfaati bulunan nüfus sicilinde anne ve baba olarak kayıtlı bulunduğu kişilerin mirasçısı, davalı tarafında ise nüfus siciline yanlış olarak kaydedilen çocuk ile biyolojik anne ve babası yer almaktadır. Bu davanın sonucunda nüfus sicili düzeltilerek çocuk biyolojik anne ve babasının nüfus siciline kaydedilir.

Bazı hallerde ise nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sicilde yanlış kaydedilen çocuk veya çocuğun mirasçıları tarafından açılabilir. Bu durumun çoklukla sebebi çocuğun biyolojik anne ve/veya babasından miras payı almak istemesidir. Yargıtay'ın bu ihtimal dahilinde gerçekleşen bir olayda verdiği karar şu şekildedir: “...*Dava, nüfus kaydının düzeltilmesine dayalıdır. Davacı Hasan ve Safiye'den değil, Ömer ve Emin'den olma olduğunu baba ve anne adının düzeltilmesini istemiştir. O halde davacıya, yanlışlığın nüfus kaydından mı, yoksa yazım nedeniyle mi olduğunu açıklattırmak, Ömer ve Emine sağ iseler bunları, değilirse mirasçılarını, mirasçılarda yoksa son mirasçı olarak Hazineyi davaya dahil etmek, varsa gösterecekleri delilleri toplamak sonucuna göre bir karar vermektен ibarettir. Bu yön gözetilmeden eksik inceleme ile ve yazılı gerekçelerle davanın reddi bozmayı gerektirmiştir*”⁵⁷.

SONUÇ

Çocuğun anne ve/veya babası haricindeki kişilerin nüfus siciline kaydedilmesi halinde çocuk ile nüfus sicilinde anne ve/veya baba olarak kayıtlı bulunan kişiler arasında soybağı ilişkisi kurulur. Ancak nüfus sicilindeki yanlış kayıt sebebi ile oluşan bu fiili durum gerçek duruma uymaz ve böylelikle gerçeğe uymayan bir fiili durum yaratılmış olur. Bu fiili durumun düzeltilmesi ve çocuğun biyolojik anne ve/veya babası ile arasındaki soybağı ilişkisinin kurulması ise bir çok halde arzu edilir. Nüfus sicilindeki yanlış kaydın düzeltilmesi için açılması gereken dava ise nüfus sicilinin düzeltilmesi davasıdır.

Çocuğun hem biyolojik annesi ve hem de biyolojik babası bakımından nüfus siciline yanlış kaydedilmesi ihtimalinde, çocuğun biyolojik anne ve biyolojik babası ile soybağının kurulması anne ve baba bakımından farklılık arz eder. Çocuğun biyolojik annesi ile soybağının kurulması nüfus sicilinin düzeltilmesi davası yoluyla olur. Oysaki çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağının kurulması için ise TMK m. 282'de belirtilen yollardan birinin bulunması gerekir. Bunlar ise anne ile evlilik, tanıma ve babalık davasıdır. Bu sebeple çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisi tesis edilirken soybağı hükümlerinin uygulanması ve bu konuda aile

⁵⁷ Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E. 2002/3487, K. 2002/4175, T. 25.03.2002 sayılı kararı, Kazancı İçtihat Bankası.

mahkemelerinin yetkili olması gerekir. Halbuki nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda çocuğun hem biyolojik annesi hem de biyolojik babası ile aynı zamanda soybağı ilişkisinin kurulması usul ekonomisi bakımından daha uygun ve pratik bir yoldur. Ancak kanaatimizce bu yolu; TMK'nın baba ile çocuk arasındaki soybağının kurulması yollarını düzenleyen 282. maddesi kapamaktadır. Zira TMK 282. maddesi, baba ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisinin kurulmasını, anne ile çocuk arasındaki soybağının kurulmasından farklı olarak ve sadece maddede belirtilen yollarla sınırlı olarak düzenlemiştir. Bu nedenle; çocuk ile biyolojik baba arasındaki soybağı ilişkisinin TMK m. 282'de belirtilen yollardan birisi ile kurulması Medeni Kanunumuzun soybağı hükümlerine daha uygun düşer.

Çocuğun biyolojik annesinden farklı bir kadının nüfus siciline kaydedilmesi ihtimalinde açılan nüfus sicilinin düzeltilmesi davası sonucunda çocuğun biyolojik annesi ile soybağı ilişkisi kurularak biyolojik annesinin nüfus siciline kaydı yapılır. Çocuk ile biyolojik annesi arasında kurulan soybağının, çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisine yapacağı etki önemlidir. Zira bu durumda çocuk evlilik içi doğmuş olmayacak ve baba ile soybağını kuran hallerden anne ile evlilik seçeneği söz konusu olmayacaktır. Bunun sonucunda çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisi sona erecektir. Ancak kanaatimizce burada Aile Hukukunun en önemli ilkelerinden birisi olan çocuğun menfaatinin üstün tutulması ve çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisinin muhafaza edilmesi gerekir. Bu gibi hallerde çocuk ile babası arasındaki soybağı ilişkisi; evlilik içi çocuk statüsündeyken “tanıma” ile kurulmuş soybağı statüsüne dönmelidir. Biyolojik babanın çocuk ile arasında soybağı ilişkisinin bulunmadığını iddia etmesi ise kanaatimizce hakkın kötüye kullanılması niteliği taşır.

Bazı durumlarda çocuğun biyolojik babasından başka bir kişinin nüfus siciline kaydedilmesi söz konusu olabilir. Bu ihtimalde çocuğun nüfus sicili anne bakımından biyolojik annesine kayıtlı, baba bakımından ise biyolojik baba üzerine kayıtlı değildir. Bu durum sınırlı hallerde meydana gelebilir. Evliliğin sona ermesinden itibaren 320 gün geçtikten sonra doğan bir çocuğun eski evlilikteki kocanın nüfus siciline kaydedilmesi hali bu duruma örnek olarak verilebilir. Bu halde açılacak nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının, çocuk ile annesi arasındaki soybağı ilişkisine herhangi bir etkisi olmayacaktır. Bunun sebebini ise anne ile çocuk arasındaki soybağı ilişkisinin doğum yolu ile kurulması ve ihtimalimizde anne ile çocuk arasında kurulan soybağında bir değişiklik yaratacak fiili bir olgunun bulunmaması oluşturur. Ancak bu davanın çocuğun baba yönünden soybağı hükümlerine etkisi olur. Dava sonucunda; çocuğun, nüfus sicilinde baba olarak kayıtlı bulunduğu kişi ile arasındaki soybağı ilişkisi sona erer, bu yöndeki nüfus kaydı silinir. Ayrıca biyolojik babanın varlığı halinde ise çocuk ile biyolojik baba arasındaki soybağı ilişkisinin TMK m. 282'de belirtilen yollardan birisi ile kurulması gerekir. Çocuk ile biyolojik babası arasındaki soybağı ilişkisinin kurulmasının ardından çocuk biyolojik babasının nüfus siciline kaydedilir.

Nüfus sicilinin düzeltilmesi davasının miras hukuku açısından da önemli etkileri bulunur. Gerçeğe uygun olmayan fiili durum sebebi ile alınan miras payının sonradan düzelen nüfus sicili karşısında iadesinin hangi hukuki sebebe dayalı olarak yapılacağı çalışmamız kapsamında değerlendirilmiştir. Kanaatimizce miras payının iadesi amacı ile açılacak dava miras hukukuna özgü bir dava olan miras sebebiyle istihkak davası olmalıdır.

KAYNAKÇA

- ACABEY** Beşir, Soybağı (Kurulması, Genel Olarak Sonuçları, Özellikle Evlilik Dışında Kalan Çocuğun Mirasçılığı), İzmir 2002.
- AKBIYIK** Cem, Miras Sebebiyle İstihkak Davası, İstanbul 2003.
- AKINTÜRK** Turgut/**ATEŞ KARAMAN** Derya, Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, İkinci Cilt, İstanbul 2012.
- AKİPEK** Jale G./**AKINTÜRK** Turgut/**ATEŞ KARAMAN** Derya, Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, İstanbul 2013.
- ARPACI** Abdülkadir, Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), İstanbul 2000.
- ATAAY** Aytekin, Şahıslar Hukuku (Birinci Yarım Giriş-Hakiki Şahıslar), İstanbul 1969.
- AYAN** Mehmet/**AYAN** Nurşen, Kişiler Hukuku, Konya 2007.
- BAYGIN** Cem, Soybağı Hukuku, İstanbul 2010.
- DURAL** Mustafa/**ÖĞÜZ** Tufan, Türk Özel Hukuku, Cilt II, Kişiler Hukuku, İstanbul 2013.
- DURAL** Mustafa/**ÖĞÜZ** Tufan/**GÜMÜŞ** Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku, İstanbul 2013.
- DURAL** Mustafa/**ÖZ** Turgut, Türk Özel Hukuku, Cilt IV, Miras Hukuku, İstanbul 2015.
- EGGER/ÇERNİS**, İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Giriş ve Kişinin Hukuku, Ankara 1947.
- FEYZİOĞLU** Feyzi Necmeddin/**ÖZAKMAN** Cumhur/**SARIAL** Enis, Aile Hukuku, İstanbul 1986.
- HATEMİ** Hüseyin/**KALKAN OĞUZTÜRK** Burcu, Aile Hukuku, İstanbul 2014 (Kısaltma: Aile).
- HATEMİ** Hüseyin/**KALKAN OĞUZTÜRK** Burcu, Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler-Tüzel Kişiler), İstanbul 2013.
- HEGNAUER** Cyril, Berner Kommentar, Kommentar zum schweizerischen Privatrecht, Das Familienrecht, 2. Abteilung, 1. Teilband, Die Entstehung des Kindverhältnis, Art. 252-269c, 4. Auflage, Bern 1984.
- İMRE** Zahit/**ERMAN** Hasan, Miras Hukuku, İstanbul 2015.
- İNAL** Nihat, Nüfus, Babalık, Evlat Edinme, Yabancı Kararların Tenfizi, Velayet, Vesayet Davaları, Ankara 2001.

- KILIÇOĞLU** Ahmet, Aile Hukuku, Ankara 2015 (Kısaltma: Aile).
- KILIÇOĞLU** Ahmet, Medeni Kanun'unumuzun Aile, Miras ve Eşya Hukukuna Getirdiği Yenilikler, Ankara 2003.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU** Necip, Miras Hukuku, İstanbul 1978.
- OĞUZMAN** Kemal/**DURAL** Mustafa, Aile Hukuku, İstanbul 1998.
- OĞUZMAN** Kemal/**SELİÇİ** Özer/**OKTAY ÖZDEMİR** Saibe, Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), İstanbul 2014.
- ÖZKAN** Hasan/**ATAÇ** Kifayet, Yeni 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Yasasına Göre Düzenlenen Açıklamalı-İçtihatlı Nüfus Davaları ve Nüfus İşlemleri, Ankara 2009.
- ÖZSUNAY** Ergun, Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, İstanbul 1979.
- ÖZTAN** Bilge, Aile Hukuku, Ankara 2004 (Kısaltma: Aile).
- ÖZTAN** Bilge, Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar, Ankara 1987.
- SCHWENZER** Ingeborg, Basler Kommentar, Zivilgesetzbuch I, Art. 1-456 ZGB, Herausgeber: Heinrich Honsell/Nedim Peter Vogt/Thomas Geiser, 4. Auf., Basel 2010.
- SEROZAN** Rona, Çocuk Hukuku, İstanbul 2000 (Kısaltma: Çocuk).
- SEROZAN** Rona, Genel Bölüm/Kişiler Hukuku, İstanbul 2013.
- SEROZAN** Rona/**ENGİN** Baki İlkyay, Miras Hukuku, Ankara 2015.
- TEKİNAY** Selahattin Sulhi, Türk Aile Hukuku, İstanbul 1990.
- ZEVKLİLER** Aydın/**ACABEY** Beşir/**GÖKYAYLA** Emre, Zevkliler Medeni Hukuk Giriş-Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku-Aile Hukuku, Ankara 2000.